

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.II.20.779/2018/4. szám

A Debreceni Ítéltábla dr. Bihari Krisztina ügyvéd ügyintézője mellett eljáró Bihari Ügyvédi Iroda (cím) által képviselt felperes neve (cím) felperesnek - a dr. Kriveczky György ügyvéd (cím) által képviselt **alperes neve** (cím) alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti perében az Egri Törvényszék 27.P.20.382/2016/49. sorszámú ítélete ellen a felperes által 50. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét azzal hagyja helyben, hogy a felperes által a Magyar Államnak külön felhívásra megfizetendő kereseti illeték összegét 200 000 (kétszázezer) forintra felemeli.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 5 400 (ötezer-négyszáz) forint általános forgalmi adót tartalmazó 25 400 (huszonötezer-négyszáz) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg a Magyar Államnak - külön felhívásra - 63 000 (hatvanháromezer) forint fellebbezési illetéket

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

A felperes és az '**alperesi jogelőd neve**' alperesi jogelőd 2007. március 14. napján kölcsönszerződést kötöttek egy Fiat Stilo Active típusú gépjármű vételárának finanszírozása érdekében.

A szerződés megkötése előtt, 2007. február 28. dátummal a felperes Finanszírozás I-II-III. megnevezésű okiratot írt alá, amelyek mindegyike a fejrészában rögzíti, hogy deviza alapú hitel igénylésére irányul. A Finanszírozási kérelem II. megjelölésű okirat rögzíti a kölcsön igényelt összege mellett, hogy a kérelem svájci frank mértékadó devizanemű kölcsön havi fix konstrukcióban való folyósítására irányul, abban a THM 11,90% mértéke mellett az ügyleti kamat mértéke is szerepel. Kiemeli, hogy a THM értéke nem tükrözi a hitel árfolyam- valamint kamatkockázatát.

A felperes aláírásával ellátott tájékoztató ajánlat szintén rögzíti az ügyleti kamat, THM mértékét, a kölcsön összegét és a mértékadó devizanemet, valamint rögzíti, hogy havi fix konstrukcióban az árfolyamváltozás elszámolása a futamidő végén történik akként, hogy a fizetendő árfolyamváltozás esetén a futamidő meghosszabbodik.

A felek által 2007. március 14. napján megkötött szerződésben a kölcsön összege 3 814 800 forint, a mértékadó devizanem svájci frank, a törlesztőrészletek száma 120, összege 46 938 forint; az első részlet esedékessége 2007. április 5. napja, majd ezt követő minden hónap 5. napja, THM 11,95%

volt. A teljes visszafizetendő összeget 5 632 560 forintban határozta meg szerződés. Az ún. Kamatváltozás I. és Kamatváltozás II. elszámolási módjaként Havi Fix konstrukciót kötöttek ki.

A szerződés részét képezte az alperesi jogelőd által rendszeresített HIT/2006.05.31. számú Üzletszabályzat I.7. pontja definiálta a havi fix konstrukciót, és rögzítette, hogy ez esetben a Kamatváltozás I. és II. elszámolása rendkívüli kamat és/vagy árfolyam esemény hiányában a futamidő végén történik.

A konstrukció részletes szabályait a XI. fejezet rögzítette, az 1. pont értelmében „a kölcsönszerződés futamideje a Felek minden egyéb külön jognyilatkozata nélkül meghosszabbodott a Kamatváltozás I. és II. megfizetésére rendelkezésre álló fizetési határidő időpontjáig.” A XI.3. pont rendezte a kamatváltozás II, azaz árfolyamváltozás elszámolásának módját akként, hogy annak összegét a hitelező az utolsó törlesztő részlet esedékessége napjára számítja ki, azt a kölcsönbevevő havi részletekben fizeti meg oly módon, hogy a fizetendő törlesztőrészletek összege nem haladhatja meg a mértékadó törlesztő részlet összegét.

Az üzletszabályzat I.17. pontja határozta meg a mértékadó devizanemet, az I.18 pont a mértékadó kamatlábat.

Az Üzletszabályzat V.6. pontja értelmében „Amennyiben a kölcsönszerződésben megjelölt »mértékadó devizanem« nem magyar forint (HUF) a kölcsönszerződés devizaalapú szerződés, amely esetében a Kölcsönbevevő vállalja a mértékadó devizanem és a forint közötti árfolyamváltozásból eredő kockázatokat. Az árfolyamváltozás lehetséges mértéke Euro esetében a mindenkor intervenciós sáv nagysága alapján limitálható, míg egyéb devizák esetében további kockázatot jelent az adott deviza és az Euro keresztárfolyamának változása.”

Az I.25. pont határozta meg a kamatváltozás, és árfolyamváltozás számításának módját, a b) pontban az árfolyamváltozást kamatváltozás II. megjelöléssel feltüntetve rögzítette, hogy az a mértékadó árfolyam és a fizetési esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam változásának függvényében az alábbi képlet szerint meghatározott kamatkülönbözet: Kamatváltozás II. = fizetési kötelezettség x ((fizetési esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam/mértékadó árfolyam)-1).

A IV.6. pont szerint az így számított árfolyamváltozást a hitelező utólag terhelte ki a kölcsönbevevőre, a szerződés megszűnésekor valamennyi ki nem terhelt árfolyamváltozás kiterhelésre/jóváírásra került. A kölcsönbevevő felperes az Üzletszabályzat V.2. pontja szerint kötelezettséget vállalt az egyedi kölcsönszerződésben és kamatváltozást terhelő bizonylatokban meghatározott fizetési kötelezettsége teljesítésére.

A felek szerződése az induló ügyleti kamat százalékos mértékét nem tüntette fel.

Az Üzletszabályzat IV.4. pontja szerint az alperesi jogelőd jogosult volt kamat felszámítására, ezen pont tartalmazta a kamatszámítás képletét is.

Az I.15. pont a törlesztő részletet az egyedi kölcsönszerződéshez tartozó tőke- és kamattörlesztési kötelezettségek együtteseként határozta meg, az I.16. pont további kamatra vonatkozó rendelkezéseket rögzített.

Az I.27. pont tartalmazta a THM-re vonatkozó szabályokat.

Az Üzletszabályzat VI. fejezete rögzítette a kölcsönbevevő finanszírozott gépjárművel kapcsolatos kötelezettségeit. Az 1. pont szerint a kölcsönbevevő a hatósági nyilvántartásba, a gépjármű forgalmi engedélyébe és a törzskönyvbe a hitelező javára a felek közötti szerződésnek megfelelően köteles volt a vételi jogot vagy a jelzálogjogot, és ennek biztosítására az elidegenítési és terhelési tilalmat bejegyeztetni, és ennek megfelelően úgy rendelkezni, hogy a törzskönyvet a hatóság a hitelező, mint a korlátozás jogosultja részére küldje meg.

A IV.7. pont az adós kötelezettségévé tette, hogy ha a kölcsönszerződés elsődleges biztosítéka opció volt és a kölcsönszerződés futamideje meghaladta az 5 évet, a hitelező felszólítására ismét vételi jogot engedjen.

A IV.9. pont értelmében amennyiben a kölcsönbevevő a kölcsönszerződésben foglalt valamennyi kötelezettségét teljesítette, úgy a hitelező köteles volt a gépjármű törzskönyvét kiadni a részére.

A felek a kölcsönszerződés megkötésekor adásvételi szerződést és opciós jogot alapító szerződést is kötöttek. Ez utóbbi 4. pontja szerint a hitelező az opciós jogot a szerződés aláírásától számított 5 éves időtartam alatt, de legfeljebb addig az időpontig gyakorolhatta, ameddig vele szemben a kölcsönszerződésből eredő tartozását az adós maradéktalanul nem teljesítette.

A felperes szerződésből eredő fizetési kötelezettségét maradéktalanul nem teljesítette, azt az alperes előbb 2009. március 17. napján, majd 2012. november 6. napján azonnali hatállyal felmondta, azonban a szerződés a felperes kérésére helyreállította.

A felek az alperes felszólítására 2013. január 25. napján a kölcsönszerződés biztosítására a .NE--6 forgalmi rendszámú gépjárműre jelzálogszerződést kötöttek.

Az alperes a 2014. évi XL. törvény (továbbiakban elszámolási törvény) szerinti kötelezettségének eleget tett, a törvényen alapuló elszámolás a tisztességtelenül felszámított összeget 342 974 forintban, a nem esedékes tőketartozást 5 121 svájci frankban, az induló ügyleti kamat mértékét 9,28%-ban határozta meg. Az elszámolás a törvény 38. § (6) bekezdése szerint felülvizsgáltként minősül.

A felperes keresetében a kölcsönszerződés teljes érvénytelenségének a megállapítását kérte a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (továbbiakban Hpt.) 213. § (1) bekezdés b) és c) pontjai alapján. Állította, hogy a kamatkikötés hiánya és a THM valótlan százalékos mértékének a feltüntetése miatt a szerződés nem devizaalapú. Az ügyleti kamatra vonatkozó kikötés hiánya miatt a szerződés a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (továbbiakban Ptk.) 217. § (1) bekezdése, 218. § (1) bekezdése szerint is teljes egészében érvénytelen. A szerződés érvénytelen továbbá, mert nem tartalmazza kamaton kívüli egyéb költségek, valamint a díjak éves százalékos mértékét sem, az alperes a folyószámla-egyeztető szerint felszámít szerződéskezelési díjat és ügyviteli költséget is, így nyilván nemcsak a kamat jelenik meg a törlesztőrészletben. A felperes az ÁSZF VII.7. pontjának, a kezelési költségre vonatkozó rendelkezésnek a tisztességtelenségére szintén hivatkozott. A THM értéke erre is figyelemmel nem is lehet valós.

Állította, hogy az alperes sem a szerződéskötést megelőzően, sem azt követően a szerződésben nem tájékoztatta a jogügylet kockázatairól, így a felperest nem lehet árfolyam-különbözet megfizetésére kötelezni. Az alperes megsértette a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdését is, mivel kockázatfeltáró nyilatkozatot nem alkalmazott.

A perbeli jogügylet eltér az alperes által ÁSZF-ben alkalmazott fogalom-meghatározásaitól, így a fogalmak - ha valóban azok alapján a felperes árfolyam-különbözet fizetésére köteles - nem váltak a szerződés részévé, a Ptk. 205/C. § alapján, így kizárt az árfolyam-különbözet fizetésének a kötelezettsége is.

Állította, hogy az egyedi szerződés „Mértékadó devizanem: CHF” és az Üzletszabályzat V.6. pontja a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésébe ütközik, ezért a Ptk. 200. § (2) bekezdése alapján semmis, ellentétes a 93/13/EK irányelv és a 2008/48/EK irányelv rendelkezéseivel is, másodlagosan a Ptk. 209. § (1) és (4) bekezdése alapján tisztességtelen. Az Üzletszabályzat V.6. pontja a Ptk. 205/B. § (2) bekezdésére figyelemmel nem is vált a szerződés részévé.

Az árfolyamkockázat az ÁSZF I.23. pontja alapján is legfeljebb 25% mértékig terhelhetné.

Kérte továbbá az alperes kötelezését a .NE-.6 forgalmi rendszámú, Fiat Stilo típusú személyautó törzskönyvének a kiadására. E körben hivatkozott arra, hogy az Opciós Szerződés 4. pontja és az ÁSZF IV.7. pontja érvénytelen. A tartozását az alperes felé már megfizette a felperes, ezen okból szintén kérte a törzskönyv kiadását

A felperes az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződés hatályossá nyilvánítása mellett kérte a túlfizetés összegeként megjelölt 2 733 850 forint visszafizetésére kötelezni az alperest.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását, a felperes perköltségeiben marasztalását kérte. Kiemelte, hogy a felek deviza alapú szerződést kötöttek, a felperes a szerződéskötéskor és az Üzletszabályzatban tájékoztatást kapott a kockázatokról, az árfolyamváltozásból eredő fizetési kötelezettségét a felperes kifejezetten vállalta.

A szerződéses konszenzus az ügyleti kamat vonatkozásában nyilvánvalóan fennállt a felek között. A kamat a THM-ben százalékos formában, valamint összecsúszva is egyértelműen meghatározásra kerül. Az ügyleti kamatot, szerződéskezelési díjakat, felmondás eljárási díjat az Egyedi kölcsönszerződés, annak elválaszthatatlan részét képező Üzletszabályzata és Hirdetménye együttesen tartalmazza.

A szerződés érvénytelenségének megállapítása esetén kérte annak érvényessé nyilvánítását a törvényi elszámolás szerinti 9,28%-os mértékű kamattal.

Állította, hogy a THM számítási módja megfelel a 41/1997. (III.5.) Kormányrendeletnek, így az nem lehet megtévesztő. A szerződéskezelési díjat az alperes a 2009. augusztus 1-jei Hirdetményével vezette be. Ennek megfelelően a szerződéskötéskor sem vette figyelembe azt a THM kiszámítása során.

A törzskönyv a felvett kölcsön teljes visszafizetésének biztosítéka, a szerződésből és az ÁSZF-ből is kitűnően az alperes a szerződésből eredő felperesi kötelezettség teljesítésének további biztosítékaként tekint a törzskönyvre. A Ptk. rendelkezései nem tiltják az ilyen jellegű atipikus, Ptk.-n kívüli szerződéses mellékkötelezettségek alkalmazását, az alperes ezáltal jogszerűen tartja birtokában a törzskönyvet mindaddig, amíg a felperes a szerződésből eredő fizetési kötelezettségének maradéktalanul nem tesz eleget.

Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy a felek között 2007. március 14. napján létrejött kölcsönszerződés érvénytelen, és a szerződést az induló kamat 9,28%-ban történő meghatározásával érvényessé nyilvánította, ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 137 000 forint perköltséget, valamint a Magyar Államnak az adóhatóság külön felhívására 164 000 forint le nem rótt illetéket.

Az ítélet indokolásában rögzítette, hogy mivel a felperes díjakra, költségekre, rendkívüli árfolyamkülönbsökre vonatkozó kérelme tényelődást, konkrét adatokat a bíróság felhívása ellenére nem tartalmazott, ezen kérelmeit érdemben nem vizsgálta, az elszámolási törvény 37. § (2) bekezdése alapján akként tekintette, hogy ezen kérelmeket a felperes nem tartja fenn.

A felperes az Egyedi kölcsönszerződésben az Üzletszabályzat megismerését, átvételét aláírásával elismerte, az mint általános szerződési feltétel a Ptk. 205/B. § alapján a szerződés részévé vált.

Az Üzletszabályzat I.17., I.18. I.25. és V.6. pontjaira utalva megállapította, hogy a szerződésből és az annak részét képező Üzletszabályzat rendelkezéseiből egyértelműen következett a szerződés devizaalapúsága, ezzel összefüggésben a kamat- és árfolyamváltozásból eredő különbsözt megfizetésének a kötelezettsége is. A szerződéskötést megelőzően kelt Finanszírozási kérelem adatai szintén a szerződés devizaalapúságát igazolják, a Tájékoztató ajánlatban ezen felül

kifejezetten rögzítést nyert a fix devizakonstrukció lényege is, amely az árfolyamváltozás elszámolására vonatkozik. Sem a kamat százalékos mértéke feltüntetésének hiánya, sem a THM esetleges hiányossága nem teszi a szerződést forint alapúvá.

A szerződéskötés időpontjában külön kockázatfeltáró nyilatkozatot az **alperesi jogelőd** nem alkalmazott, azonban a Hpt. 203. § (6)-(7) bekezdésének megsértése csak közjogi szankciókat von maga után, azok megsértése esetére a Hpt. nem alkalmazza az érvénytelenség jogkövetkezményét.

A szerződés rendelkezéseit, a szerződéskötést megelőzően elkészített ajánlatot, Finanszírozási kérelmet együttesen értelmezve a felperes megkapta a szükséges tájékoztatást arról, hogy az árfolyamkockázatot a felperes viseli, hogy az korlátlan és valós. A tájékoztatásnak az árfolyamváltozás mértékére nem kellett kiterjednie, csupán a változás lehetőségére és annak törlesztőrészletekre gyakorolt hatására (Kúria 2/2014. PJE Határozat).

A devizaalapúság és ezzel összefüggésben az árfolyam-különbözet viselése a fogyasztó szerződéses főkötelezettsége, ezért annak tisztességtelensége a Ptk. 209. § (4) bekezdése és a 2/2014 Polgári jogegységi határozat alapján csak akkor vizsgálható, ha az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára annak tartalma a nem volt világos, érthető.

A devizaalapúság, illetőleg az egyedi szerződésen megjelölt havi fix konstrukció a felperes választását tükrözte, e rendelkezés egyedi megtárgyaltságára is utal. A fix konstrukció Tájékoztató adatlapba foglalt leírásából nyilvánvalóan következik az, hogy az árfolyam változása a felperes fizetési kötelezettségeinek növekedését eredményezheti, amely azonban nem a havi törlesztőrészletekben jelentkezik, hanem a futamidő meghosszabbodását vonja maga után. Ezt egészítette ki az Üzletszabályzat I.7. pontja, XI. fejezete, valamint az V.6. pontba foglalt kötelezettségvállalás.

Sem az Egyedi kölcsönszerződés, sem az Üzletszabályzat nem tartalmaz arra vonatkozó utalást, hogy az árfolyamkockázat korlátozott, nem valós.

A felperes a szerződéskötés, a megelőző tájékoztatás során a tőle elvárható kellő körültekintést nem tanúsította, a megelőző Finanszírozási kérelmen és ajánlaton szereplő tájékoztatás, illetőleg az Egyedi kölcsönszerződés alapján - amennyiben azokat elolvassa - kellő információhoz juthatott volna mind a szerződés devizaalapúságát, mind az árfolyamkockázat viselésének kötelezettségét illetően. Amennyiben a szerződést, a megelőző tájékoztatást elolvassa, a szerződésről tájékozódik, úgy a szerződésben rejlő kockázatokról a szükséges ismereteket megszerezhetette volna.

A Kúria a 6/2013. számú Polgári jogegységi határozatára is tekintettel nem találta megalapozottnak azon felperesi hivatkozást, hogy a kölcsönszerződésnek a kölcsön összegét is tartalmaznia kellett volna svájci frankban.

A szerződés megfelel a Hpt. 213. § (1) bekezdés b) pontjának ugyanis a teljes hiteldíj-mutatót tartalmazza. Azon körülmény, hogy a kamat százalékos mértékét a szerződés nem tartalmazza, nem igazolja a THM téves voltát. A felperes nem jelölte meg, hogy melyek voltak azok a díjak, költségek, amelyeket a THM nem tartalmazott, de a Kormányrendelet alapján tartalmaznia kellett volna. A tájékoztatásból, illetőleg az alperesi nyilatkozatból megállapíthatóan a kamaton felül az árfolyamrés mértékét tartalmazta a THM, egyéb költség felszámítására a szerződéskötés időpontjában nem került sor, így ezen felperesi hivatkozás nem volt megalapozott. Az árfolyamrés tekintetében pedig a törvényi előírások szerint sor került a felek közötti elszámolásra.

A kamatra vonatkozó tájékoztatást az Üzletszabályzat rendelkezései kiszámítható módon tartalmazzák, azonban az egyedi szerződés a kamat százalékos mértékét nem határozza meg, ezért a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja alapján a szerződés érvénytelenségét állapította meg. A Ptk. 237.

§ (2) bekezdése alapján a szerződést érvényessé nyilvánította az alperesi elszámolásban meghatározott kamatmértékkel.

A törzskönyv kiadására vonatkozó keresetet a bíróság nem találta megalapozottnak. Az Üzletszabályzat IV.9. pontjára figyelemmel akként foglalt állást, hogy a törzskönyv kiadását a fizetési kötelezettségekhez kötő feltétel egy atipikus, azaz külön a jogszabályban nem nevesített biztosítéki forma, amelyet a felperes a szerződés aláírásával elfogadott. A felperes fizetési kötelezettségét elmulasztotta, a törzskönyvet az alperes jogszerűen tartja birtokában.

A Pp. 78. § (1) bekezdése szerint kötelezte a felperest perköltség megfizetésére, mivel a marasztalásra irányuló keresete azonban nem vezetett eredményre.

A felperes fellebbezésében elsődlegesen kérte az elsőfokú ítélet megváltoztatását a perköltségre is kiterjedően, és a szerződés teljes érvénytelenségének megállapítását a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja alapján a költségek és díjak éves százalékos mértékének feltüntetése elmaradása miatt is. Kérte a szerződést jegybanki alapkamattal hatályossá nyilvánítani, és az alperest 10 000 forint megfizetésére kötelezni. Kérte továbbá annak megállapítását, hogy az Üzletszabályzat V.6. pontja, és Kamatváltozás II. címszó alatt rögzített I.25.b) pontja nem vált a szerződés részévé, illetőleg az érvénytelen.

Kérte továbbá az alperes kötelezését a .NE--6 forgalmi rendszámú gépjármű törzskönyvének kiadására.

A felperes másodlagosan kérte az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését, a kamat mértékének meghatározása, költségek és díjak éves százalékos mértékének feltüntetése miatt.

Állította, hogy már az elsőfokú eljárásban is hivatkozott arra, hogy a szerződés nem csupán a százalékos mértékű kamat feltüntetése, hanem a szerződéskezelési díj, és egyéb ügyviteli költség százalékos mértékének feltüntetése miatt is érvénytelen a a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja alapján, mely kereseti kérelmét a törvényszék nem bírálta el, a költségek és díjak éves százalékos mértékét nem határozta meg. Az alperes által becsatolt folyószámla egyeztetőből egyértelműen megállapítható, hogy az alperes szerződéskezelési díjat és egyéb ügyviteli költséget, ügyviteli költség I-et is felszámít, ennek ellenkezőjét az elsőfokú bíróság iratellenesen állapította meg.

Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a szerződést 9,28 % induló kamatmértékkel nyilvánította érvényessé, álláspontja szerint az ítélet iratellenesen rögzítette, hogy a bíróság az alperesi elszámolásban meghatározott kamatmértékkel ejtette meg az érvényessé nyilvánítást. Utalt arra, hogy az Üzletszabályzat IV.4. pontja alapján az ügyleti kamat százalékos mértéke nem számítható ki, mert az csak úgynevezett iterációs matematikai módszerrel lehetséges, a képletben szereplő r betűvel jelölt kamat százalékos mértéke ismeretlen, annak kiszámítása egy átlagos képességű fogyasztótól nem várható el. Utalt arra is, hogy a képlet nevezője nem 360 napban, hanem 36 000 napban határozza meg az éves napok számát, a képlet hibás. Iratellenes ítéleti megállapítás, hogy az Üzletszabályzat IV.4. pontja, és I.15. pontja alapján kiszámítható az induló kamat éves százalékos mértéke, melyre a Kúria is utalt Gfv.30.150/2016/10. számú végzésében.

Az eljárás során az alperes a fair kamat mértékét 4,9 %-ban határozta meg, a Finanszírozási kérelem II. megjelölésű okirat 8,28 %-os kamatmértéket rögzít 11,9 %-os THM mérték mellett. A felek kölcsönszerződése szintén 11,9 %-os THM mértéket rögzít, ugyanakkor az alperes előadására tekintettel az elsőfokú bíróság már 9,28 %-os induló évi ügyleti kamatmértéket határozott meg. Az alperes által az ügyleti kamat mértéke tekintetében csatolt adatok ellentmondóak, a THM mértékének elfogadása esetén a szerződést a finanszírozási kérelemben rögzített 8,28 % kamattal lehetett volna érvényessé nyilvánítani, vagy a szerződésben meghatározott THM mértéke nem lehet valós, mely ellentmondást csak szakértő tudna feloldani. A Győri Ítéltábla jogerős határozatára

utalva kifejtette, hogy e törvényi elszámolás ellenére is az induló kamat meghatározása peres eljárás tárgya lehet, az Elszámolási törvény nem írta felül a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjában írtakat.

A felperes fellebbezésében továbbra is fenntartotta azon álláspontját, hogy az alperessel forintalapú szerződést kötött, másodlagosan hivatkozott arra, hogy a szerződés érvénytelen devizalapú szerződés. Hivatkozott a PSZÁF alperessel szemben bírságot kiszabó határozatára, melyben megállapították, hogy 2005. évtől 2008. évig a felperes jogelődje a devizalapú hitelekhez kapcsolódóan kockázatfeltáró nyilatkozatot nem alkalmazott, álláspontja szerint, amennyiben a szerződés kockázatfeltárára irányuló, ügyfél által aláírt okiratot is magában foglalna, úgy ezen határozat a jogsértést nem állapíthatta volna meg.

A Fővárosi Ítéletábra eseti döntésére hivatkozással kifejtette, hogy a szerződés lényeges elemeit az egyedi szerződésnek kell tartalmaznia, nem felel meg a fogyasztó érdekeinek, ha a szerződés lényegi tartalmát a szerződés részét képező Üzletszabályzat különböző pontja tartalmazzák. Az Üzletszabályzat V.6. pontja, illetőleg az egyéb rendelkezései nem teszik egyértelművé a felperes kockázatvállalásának konkrét tartalmát, ezért a támadott szerződési kikötések tisztességtelenek és érvénytelenek. Az elsőfokú ítélet sérti a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésében, valamint a Kúria 2/2014. polgári jogi döntésében foglaltakat, az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdését. Utalt az Alkotmánybíróság IV/333/2016. AB határozatában foglaltakra, az Európai Unió Bírósága C-51/17. szám alatti ítéletére, és az európai jog elsőbbségére.

A törzskönyv kiadására irányuló fellebbezési kérelmével kapcsolatban utalt arra, hogy az alperes önálló biztosítéki jellegű opciós joga az ügyletkövetést követő 5 év elteltével megszűnt, az opciós jog meghosszabbítására, az opciós jog gyakorlására nyitva álló határidő kezdetére vonatkozó rendelkezések semmisek. Az Üzletszabályzat IV.9. pontjának rendelkezéseiből sem önállóan, sem a szerződés más rendelkezéseivel való együttes értelmezésből nem következik, hogy az alperes javára a törzskönyv birtoklása önálló biztosítékként került volna megfogalmazásra. A törzskönyv csupán az opció, valamint az elidegenítési-és terhelési tilalom kikényszeríthetősége érdekében került az alperes birtokába, járulékos jellegű, osztja az elsődleges biztosíték jogi sorsát. E körben utalt a BDT 2017.13. szám alatt közzétett eseti döntésben foglaltakra.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében tartalma szerint az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását, valamint a felperes másodfokú eljárással felmerült költségeiben való marasztalását kérte.

Továbbra is állította, hogy az ügyleti kamatot, szerződéskezelési díjat, felmondási eljárási díjat az egyedi kölcsönszerződés, annak elválaszthatatlan részét képező Üzletszabályzat és Hirdetmény együttesen tartalmazza, melyek megismerését a kölcsönbevevő írásbeli nyilatkozattal elismerte. A felek között a törvényi elszámolás megtörtént, a tisztességtelennek nyilvánított kamatváltoztatások vonatkozásában a felek elszámoltak, az elszámolásban foglaltak vitássá nem tehetők. Ezen elszámolásban is szerepel a kamat, így ennek vitatási lehetősége a perben már nem áll fenn, az elszámolásban foglaltaktól a bíróság sem térhet el.

Az árfolyamkockázat fennállása és hatása tekintetében az egyedi kölcsönszerződése, illetőleg az Üzletszabályzat kellő tájékoztatást adott, a Hpt. rendelkezései a kockázatfeltáró nyilatkozat hiányához nem fűzik a semmisség jogkövetkezményét, a szerződés tehát érvényes.

Az alperes joggal tart igényt a gépjármű törzskönyvére, mivel a felperes az általa vállalt fizetési kötelezettségének nem tett eleget, a törzskönyv birtoklása alperes részére önálló biztosíték. A felperes azt sem igazolta, hogy a törzskönyv a gépjármű tulajdonosának jogos birtoka, hiszen a törzskönyv, mint ingó dolog tulajdonosa nem szükségképpen a törzskönyvben jelzett gépjármű tulajdonosa. Utalt a 326/2011. (XII.28.) Korm. rendelet 19. alcímében foglaltakra is. A felek adásvételi szerződésükben rögzítették a közöttük létrejött jogviszonyokkal összefüggésben a törzskönyv alperesi birtoklásának alapját, mely nem más, mint a létrejött, de felfüggesztő feltétel miatt még hatályban nem lépett adásvételi szerződéshez kötődő letét.

A fellebbezés nem alapos.

Az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletében rögzített tényállást a perben lefolytatott bizonyítás alapján kiegészítette a felek által kötött opciós, adásvételi és jelzálogszerződésre, valamint az elszámolásra vonatkozó tényekkel.

Az elsőfokú bíróság az ekként kiegészített tényállásra is tekintettel a felperes keresete vonatkozásában helytálló jogi következtetésekre jutott, annak jogi indokaival is nagyobb részt egyetértett az ítéletábra, azt a felperes fellebbezésében is foglaltakra tekintettel az alábbiak szerint egészíti ki, pontosítja.

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a felek devizalapú kölcsönszerződést kötöttek. A felperes az elsőfokú eljárás során is megalapozatlanul hivatkozott a Ptk. 209/C. § rendelkezéseire. A felperes álláspontjával ellentétben erre vonatkozó kifejezett jogszabályi rendelkezés hiányában nincs annak akadálya, hogy a felek lényeges rendelkezéseket is a szerződés részét képező Üzletszabályzatban helyezzenek el. A pénzügyi intézmények által kötött kölcsönszerződések jellemzője, hogy a kölcsönszerződés egyrészt egyedileg megtárgyalt, másrészt egyedileg meg nem tárgyalt részekből áll, a szerződés részét képezik a szerződés tételes rendelkezése folytán az ott megjelölt általános szerződési feltételek (ilyennek minősül az üzletszabályzat és hirdetmény is). A Hpt.-ben meghatározott tartalmi követelményeknek, ideértve a Hpt. 213. § (1) bekezdésében meghatározottakat is, a szerződésben, illetőleg az annak részét képező általános szerződési feltételekben együttesen kell szerepelniük (1/2016. Polgári jogegységi határozat indokolásának 1.b) pont). A szerződés megkötésekor hatályos 87/102/EGK irányelv 4. cikke is csupán a szerződés írásba foglalásának kötelezettségét állapítja meg, azonban ezen szabályból sem vonható le, hogy a szerződés valamennyi lényeges tartalmi elemét az egyedi kölcsönszerződésben kellene rögzíteni. A szerződés egyenrangú részét képezi az általános rendelkezéseket tartalmazó üzletszabályzat, melynek tanulmányozása, ismerete ugyanúgy elvárható az együttműködési kötelezettség körében az átlagos fogyasztótól is, mint az egyedi kölcsönszerződés megismerése.

Az egyedi kölcsönszerződés csupán meghatározza a szerződés devizaalapú jellegét akként, hogy a mértékadó devizanemet svájci frankban tünteti fel, valamint rögzíti a kölcsönbevevő által az Üzletszabályzat alapján választott Kamatváltozás I. és Kamatváltozás II. (árfolyamváltozás) elszámolási módját, a szerződés részletes tartalmát, így a szerződés devizaalapú jellegével együtt járó részletszabályokat pedig a szerződés részét képező HIT/2006.05.31. alatti Üzletszabályzat állapítja meg. Az Üzletszabályzat ennek megfelelően a szerződés egyedi részét csupán kiegészíti, azzal ellentétes rendelkezéseket nem tartalmaz.

A felperes megalapozatlanul hivatkozott arra is, hogy az Üzletszabályzat V.6. pontja, illetőleg I.25.b) pontja nem vált a szerződés részévé. Ezen rendelkezések a devizaalapú szerződés lényegi sajátosságát adó árfolyamkockázattal kapcsolatos rendelkezéseket tartalmaztak. A szerződés megkötésekor a gazdasági, pénzügyi életben a devizaalapú kölcsönszerződések ismertek, elterjedtek, a szokásos gyakorlat részei voltak, ezért ezen feltételek nem tekinthetők a Ptk. 205/B. § (2) bekezdése szerinti, a szokásos szerződési gyakorlattól, a szerződésre vonatkozó rendelkezésektől lényegesen eltérő feltételeknek. Ezzel ellentétben éppen az állapítható meg, hogy az ezen időszakban nagy számban kötött szerződések szinte valamennyi esetben tartalmaztak ilyen, vagy ehhez hasonló szerződési rendelkezéseket. A szerződési kikötések tehát a Ptk. 205/B. § (1) bekezdésében foglaltak teljesítésével a szerződés részévé váltak. Egyetértett abban az ítéletábra az elsőfokú bírósággal, hogy az Üzletszabályzat, így ezen rendelkezések vonatkozásában is megállapítható, hogy az alperes a Ptk. 205/B. § (1) bekezdésében foglaltaknak eleget tett, a

szerződés aláírásával, a kölcsön igénybevételével és a törlesztés megkezdésével mint ráutaló magatartással ezeket a felperes elfogadta.

Az elsőfokú eljárásban tett felperesi nyilatkozatra tekintettel az ítéltábla rögzíti, hogy az egyedi kölcsönszerződésben foglalt azon nyilatkozat, mely szerint az adós az üzletszabályzatban foglaltakat megismerte, megértette, és azokat magára nézve kötelezőnek ismerte el, tisztességtelennek nem tekinthető, mivel nem a felek szerződéses jogait és kötelezettségeit fogalmazza meg. Az Üzletszabályzat alkalmazója köteles bizonyítani, hogy lehetővé tette a vele szerződő félnek a rendelkezések megismerését, aki azokat elfogadta. E bizonyítási kötelezettségének tesz eleget a felperes egyedi kölcsönszerződésbe foglalt, ekként teljes bizonyító erejű magánokiratban szereplő nyilatkozatával.

Az ítéltábla egyetért az elsőfokú bíróság álláspontjával abban is, hogy az árfolyamkockázat felperes általi viselésére vonatkozó szerződési feltételek nem tekinthetők tisztességtelennek.

Az alperes sem tette vitássá, hogy a perbeli szerződés megkötésekor külön íven szövegezett kockázatteltáró nyilatkozatot nem alkalmazott, ekként az akkor hatályos Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésében foglaltaknak nem tett eleget. Ugyanezt állapította meg a felperes fellebbezésében hivatkozott PSZAF határozat is, és ennek megfelelően a Hpt.-ben meghatározott közjogi jellegű jogkövetkezményt alkalmazott az alperesi jogelőddel szemben. A felperes által hivatkozott PSZAF határozat csupán azt állapította meg, hogy az alperesi jogelőd 2005 és 2008 között nem alkalmazott külön íven szövegezett kockázatteltáró nyilatkozatot, és ezzel megsértette a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésében foglaltakat, azt azonban a felügyelet az eljárása során nem vizsgálta, és a hivatkozott határozatban nem is állapította meg, hogy az egyes kölcsönszerződések megkötése során az alperesi jogelőd az árfolyamkockázat fennállásáról, és annak az adós fizetési kötelezettségeire gyakorolt hatásairól szóló tájékoztatást egyéb módon sem adta volna meg. Erre tekintettel az elsőfokú bíróság ítéletében foglalt egyedi kölcsönszerződésre vonatkozó megállapítások nem ellentétesek a PSZAF határozatában foglaltakkal.

A következetes bírói gyakorlat szerint a más jogágak kötelező szabályait sértő szerződés polgári jogi szempontból azonban csak akkor érvénytelen, ha a más jogági törvény kifejezetten rögzíti, hogy a norma megsértése a szerződés érvénytelenségét is okozza, vagy pedig ez a törvény értelmezéséből, az összes körülményből nyilvánvaló módon megállapítható, hogy a jogalkotó a szerződés érvényességét nem kívánja megengedni (BDT.2006.1450, BDT.2009.2004.). A Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdése a kockázatteltáró nyilatkozat elmaradásához a semmisség jogkövetkezményét nem fűzte, a jogalkotó ilyen szándéka sem állapítható meg.

A felperes hivatkozásával ellentétben kifejezetten ilyen követelményt az Európai Unió Bíróságának C-51/17. ítélete sem tartalmaz. Az ítéletet - visszautalva az Európai Rendszerkockázati Testület devizahitelezésről szóló 2011. szeptember 21-i ERKT/2011/1. számú ajánlásában foglaltakra - csupán azt írja elő, hogy a pénzügyi intézmények elegendő tájékoztatást nyújtsanak a kölcsönfelvevők számára a tájékozott és megalapozott döntés meghozatalához, mely tájékoztatás terjedjen ki legalább a kölcsönfelvevő lakóhelye szerinti tagállam fizető eszköze súlyos leértékelődésének, és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztőrészekre gyakorolt hatására. Az ítélet 76. pontja szerint a fogyasztó számára ténylegesen lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a szerződés összes feltételét megismerhesse, azonban a tájékoztatás formáját nem írja elő, nem tartalmaz arra vonatkozó kötelezettséget, hogy a tájékoztatásnak külön íven szövegezett kockázatteltáró nyilatkozattal kellene megtörténnie.

Mindezekből következően az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatást tartalmazhatja a felek által aláírt kölcsönszerződés, illetőleg annak részét képező üzletszabályzat. Figyelemmel kell lenni továbbá valamennyi releváns ténybeli elemre, így a C-26/13. ítélet 74. pontja alapján a hitelező által a kölcsönszerződés megkötése során adott tájékoztatásnak figyelembe vételével kell vizsgálni, hogy

a fogyasztó alappal gondolhatta-e, hogy őt nem terheli árfolyamkockázat, illetve, hogy az árfolyam rá nézve kedvezőtlen változása valamilyen módon korlátozott.

A felperes által hivatkozott C-51/17. szám alatti ítélet 76. pontja értelmében a tájékoztatást a szerződése megkötése előtt kellő időben köteles megadni a fogyasztóval szerződő fél, azonban az alperesi jogelőd ennek eleget tett. Ahogyan az elsőfokú bíróság is rámutatott, már a 2007. február 28. napján - tehát a szerződés aláírása előtt két héttel - kelt, és felperes által is aláírt finanszírozási kérelem I-II-III. megjelölésű okirat is tartalmazott figyelemfelhívást a szerződés deviza alapúságára, a szintén szükségszerűen a szerződéskötés előtt aláírt Tájékoztató ajánlat pedig a fix devizakonstrukció rögzítése mellett tájékoztatta az ügyfelet, hogy az árfolyamváltozás elszámolására a futamidő végén sor kerül, az árfolyamváltozás megfizetéséig a futamidő meghosszabbodik.

A felperes személyes meghallgatása során ugyan akként nyilatkozott, hogy az autóvásárlás pénzügyi feltételeinek megbeszélése, a kölcsönszerződés tartalmának, feltételeinek kialakítása mintegy 10 percig tartott, ezt követően került sor a szerződés aláírására. Állította, hogy a szerződés annak aláírása előtt nem lehetett elvinni és áttanulmányozni, csak az aláírás után kapta meg a szerződés egy példányát. A szerződéskötés e körülményeit a bíróság 34. sorszám alatti végzésében foglalt kifejezett felhívása ellenére a felperes nem bizonyította, azok így az alperesi vitatásra tekintettel tényként nem voltak megállapíthatóak. Ugyanakkor a felperes ezen személyes előadását kétségesse teszi, hogy a szerződés megkötését megelőzően mintegy két héttel már a felperes finanszírozási kérelmeket írt alá, azaz az okiratok aláírására nem egy alkalommal került sor. A felperes személyes előadásából ugyanakkor megállapítható az is, hogy a felperes együttműködési kötelezettségét megszegve, a szerződés aláírása előtt a kölcsönszerződést, illetőleg annak hátoldalán található üzletszabályzatot nem olvasta el, nem tanulmányozta, ekként a felperes saját felróható magatartásának következménye - ahogy azt az elsőfokú bíróság is helytállóan rögzítette -, hogy a szerződésben, üzletszabályzatban foglalt tájékoztatásról nem szerzett tudomást. Erre azonban a szerződés érvénytelensége megállapításának alapjaként nem hivatkozhat a Ptk. 4. § (4) bekezdésére figyelemmel.

A felperes hivatkozásával ellentétben az üzletszabályzat egyértelműen tartalmazza az árfolyamváltozásból eredő fizetési kötelezettséget. Az Üzletszabályzat IV.6. pontja szerint az I.25.b) pontjának megfelelően számított árfolyamváltozást a hitelező utólag kiterheli legkésőbb a szerződés megszűnésekor, mely kiterhelés megfogalmazás az átlagos fogyasztó számára is érthetően jelenti, hogy ezen összeget az adósnak meg kell fizetnie. A szerződés V.2. pontjában az adós a kamatszamlák - az I.25.b. pont szerint az árfolyamváltozás is ilyen - megfizetésére is kötelezettséget vállalt. Az Üzletszabályzat V.6. pontjában a kölcsönbevevő ezen IV.6. pont szerinti kötelezettség megfizetését vállalja, az Üzletszabályzat I.25.b) pontja csupán ezen, adós által megfizetendő árfolyamváltozás kiszámításának képletét rögzíti. A felek szerződésében meghatározott havi fix konstrukcióban a XI. 3. pontja szerint a hitelezőt megillető árfolyamváltozás megfizetésére 3. c) pont alapján a kölcsönbevevő havi részletekben köteles a futamidő meghosszabbításával. Ezen rendelkezések a felperes hivatkozásával ellentétben kifejezetten az adós árfolyamváltozásból eredő fizetési kötelezettségét rögzítik.

Az Üzletszabályzatban található fogalom meghatározások, mint a mértékadó devizanem fogalma, mértékadó árfolyam fogalma, illetőleg az árfolyamváltozás kiszámításának képlete, továbbá a V.6. pontba foglalt tájékoztatás és IV.6. pontba foglalt rendelkezés alapján is az átlagos fogyasztó számára egyértelműen megállapítható, hogy fizetési kötelezettsége változik, amennyiben a kölcsön nyilvántartási devizanemének (svájci franknak) forinthez viszonyított árfolyama módosul, az ebből eredő kockázatot pedig neki kell viselnie. A I.25.b) pontban foglalt, egyszerű szorzási műveletet tartalmazó meghatározás alapján egyértelmű, hogy az adós fizetési kötelezettsége az árfolyam változással egyenes arányban, annak megfelelően fog növekedni, az Üzletszabályzatnak sem ezen

rendelkezése, sem más rendelkezése nem utal arra, hogy az adós által viselendő kockázat bármilyen tekintetben is korlátozott lenne. Erre utal egyébként az Üzletszabályzat I.23. pontjában, illetőleg XI.4. pontjában meghatározott rendkívüli árfolyameseményre történő utalás is. Az Európai Unió Bírósága C-227/18. szám alatti végzésében kifejezetten kiemelte, hogy a 93/13/EGK tanácsi irányelv 4. cikkének (2) bekezdése, és 5. cikke alapján sem szükséges, hogy a hitelező az árfolyamkockázat vonatkozásában kifejezetten figyelmeztesse a fogyasztót arra, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa. A tájékoztatás megfelelő, ha a szerződésből a kölcsönfelvevő rendelkezésére bocsátott teljes összeg és a törlesztőrészek összege egyértelműen meghatározható, emellett a fogyasztót tájékoztatják arról, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték, emelkedhet vagy csökkenhet, és átláthatóan feltünteti azon mechanizmus konkrét működését, mely a fogyasztóra telepíti az árfolyamkockázatot. Ezen feltételeknek a felek kölcsönszerződése megfelel: abból egyértelműen megállapítható, hogy a szerződésben kirovó pénznemként meghatározott svájci frank árfolyama módosulhat, az árfolyam változása az I.25.b. pontban meghatározottak szerint módosítja az adós fizetési kötelezettségét, melyet a havi fix konstrukcióban, a XI. fejezetben meghatározottak szerint számolnak el a felek egymással, a szerződés továbbá tartalmazza a nyújtott kölcsön, valamint a törlesztőrészek összegét, emellett a hitelösszeg, illetőleg törlesztőrészlet kirovó pénznemre történő átszámítására vonatkozó rendelkezéseket.

Az elsőfokú bíróság ítéletében a felek szerződésének és a részét képező üzletszabályzatnak a rendelkezéseit értelmezte és mérlegelte a Pp. 206. § (1) bekezdése szerint, mely tevékenységét nem teszi jogellenessé, hogy a felperestől, illetőleg egyes egyedi, más bíróságokra nem kötelező bírósági határozatokban írtaktól eltérő jogi álláspontra jut. A felperes Alaptörvény R cikkének (2) bekezdésére, valamint a IV/333/2016 AB hivatkozásra való fellebbezési hivatkozása megalapozatlan.

A felperes az elsőfokú eljárás során is a teljes kölcsönszerződés semmisségét állította, a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontját nem csupán az ügyleti kamat százalékos mértéke feltüntetésének hiánya miatt, hanem arra tekintettel is, hogy a szerződésben szereplő egyéb költségek (szerződéskezelési díj, ügyviteli költségek) százalékos mértékét nem tüntette fel. Ezen kereseti kérelme körében, annak alátámasztásaként hivatkozott csupán az Üzletszabályzat V.7. pontjának érvénytelenségére, arra a Pp. 146/A. § (1) bekezdésében meghatározott határidőn belül külön, önálló kereseti kérelmet nem terjesztett elő.

Megjegyzi az ítéletábra, hogy jelen perben folyószámla egyeztetők becsatolásra nem kerültek. A felek kölcsönszerződése, illetőleg annak mellékletét képező HIT/2006.05.31. szám alatti Üzletszabályzat szerződéskezelési díjat, ügyviteli költséget nem tartalmaz, az alperes előadása szerint a szerződés megkötésének időpontjában ilyen költségek felszámításra nem kerültek. A Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja szerint ugyan semmis az a fogyasztási lakossági kölcsönszerződés, amely nem tartalmazza a szerződéssel kapcsolatos összes költséget, ideértve a kamatokat, járulékokat és ezek éves százalékban kifejezett értékét, azonban természetesen ezen előírás kizárólag a szerződés megkötésekor már felszámított, a szerződés rendeltetésszerű teljesítésével kapcsolatos, azzal szükségszerűen együtt járó költségekre vonatkozik. A Pp. 164. § (1) bekezdésére tekintettel jelen perben felperesnek kellett volna azt bizonyítani, hogy a szerződés megkötésének időpontjában az alperesi jogelőd szerződéskezelési díjat, ügyviteli költséget is felszámított, és azokat ennek ellenére nem tüntette fel a szerződésben, ezen bizonyítási kötelezettségének ugyanakkor a felperes a perben nem tett eleget. Amennyiben a szerződés megkötésének időpontjában ilyen költségeket az alperesi jogelőd nem számított fel, a költségek feltüntetésének elmulasztása értelemszerűen nem okozhatja a szerződés érvénytelenségét. Amennyiben az alperes, illetőleg alperesi jogelőd ezen költségeket később, erre vonatkozó szerződési rendelkezés hiányában

számította fel, az nem a szerződés érvénytelenségét okozza, csupán a szerződésből eredő elszámolást érinti. A felperesnek kizárólag a szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt volt keresete, az alperes kötelezését is csak a szerződés érvénytelenségének jogkövetkezményeként kérte, az érvényes szerződés alapján elszámolási keresete nem volt, így az esetleges szerződésszegéssel, vagy közérdekű perben már érvénytelennek nyilvánított szerződési rendelkezés alapján felszámított összegek visszafizetésére vonatkozóan a bíróság a Pp. 215. § (1) bekezdése alapján nem dönthetett, ennek megfelelően e körben bizonyítás lefolytatása is szükségtelen volt.

A Hpt. 213. § (1) bekezdés b) pontjára alapított kereseti kérelem vonatkozásában is az alperesi vitatással ellentétben felperesnek kellett volna bizonyítania, hogy az általa hivatkozott szerződéskezelési díjat és egyéb ügyviteli költséget, ügyviteli költség I-et a felek szerződése már annak megkötésekor is tartalmazta, hiszen a 41/1997. (II.5.) Korm. rendelet 9. §. alapján is a THM számítására a szerződés megkötésekor irányadó feltételek mellett kerül sor. Rámutat ugyanakkor az ítélet, hogy a Hpt. 213. § (1) bekezdés b) pontjának megfelelően a kölcsönszerződés érvényességéhez a THM százalékos mértékének feltüntetése szükséges, amelyet a felek kölcsönszerződése tartalmaz. Amennyiben a THM szerződésben feltüntetett mértéke nem helytálló számítás eredménye, az nem a szerződés érvénytelenségének megállapítására ad alapot, hanem akarati hiba miatt a Ptk. 210. § (1) és (4) bekezdése alapján a szerződés megtámadására nyújt lehetőséget. A felperes ugyanakkor erre hivatkozva a szerződést nem támadta meg.

Rögzíti az ítélet, hogy az elsőfokú bíróság az ítélet rendelkező részében és indokolásában foglaltak szerint is a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjának megsértése miatt a kölcsönszerződés teljes érvénytelenségét állapította meg, ettől független, hogy a szerződés teljes érvénytelenségének jogkövetkezményeként az érvényessé nyilvánítást alkalmazta. A kölcsönszerződés az ügyleti kamat éves százalékos mértékét nem tartalmazza, ezért az a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja szerint érvénytelen. A jogszabály kifejezetten százalékos mérték feltüntetését írja elő, a szerződés abban az esetben is érvénytelen, ha az a szerződés egyéb rendelkezései alapján egyébként kiszámítható. Az elsőfokú bíróság ennek megfelelően helytállóan állapította meg a teljes szerződés érvénytelenségét.

Az ítélet egyetért a felperes fellebbezésében foglaltakkal annyiban, hogy a Jogegységi törvény, illetőleg az Elszámolási törvény rendelkezéseire tekintettel a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjába ütköző szerződés nem konvalidálódott, hiszen az elszámolás kizárólag az árfolyamrés, és egyoldalú szerződésmódosítás tekintetében történt meg a felek között, a szerződés konvalidálódása is csupán ezen két szerződési rendelkezés tekintetében állapítható meg. Az elsőfokú bíróság ítélete sem utal arra, hogy a Jogegységi, illetőleg Elszámolási törvényre tekintettel a kölcsönszerződés konvalidálódott volna. A szerződés érvénytelensége esetén a Ptk. 237. § szerinti jogkövetkezmények közül az Elszámolási törvény 37. § (1) bekezdésére figyelemmel a körülményektől függően a szerződés hatályossá vagy érvényessé nyilvánítására kerülhet sor. A felperes a szerződés hatályossá nyilvánítása iránti kérelmet terjesztett elő, azonban az 1/2010. (VI.28.) PK vélemény 7. pontjára tekintettel az érvénytelenség jogkövetkezményének alkalmazása során a kereseti kérelemhez kötöttség nem érvényesül, a bíróság szabadon választja ki az alkalmazandó jogkövetkezményt azzal, hogy nem alkalmazhat olyan jogkövetkezményt, mely ellen valamennyi fél tiltakozik. Jelen esetben az alperes kifejezetten a szerződés érvényessé nyilvánítását kérte az érvénytelenség megállapítása esetére. A Ptk. 237. §, illetőleg 1/2010. (VI.28.) PK vélemény 5. pontjára is tekintettel, figyelemmel a 6/2013. Polgári jogegységi határozat 4. pontjában foglaltakra is a bíróságnak elsődlegesen a szerződés érvényessé nyilvánításáról kell rendelkeznie, csak ennek alkalmazhatatlansága esetén kerülhet sor a szerződés határozathozatalig történő hatályossá nyilvánítására. A felek kölcsönszerződéséből egyértelműen megállapítható, hogy a felek kamatfizetési kötelezettségben állapodtak meg. Ahogyan azt a Kúria ugyanezen alperes által

alkalmazott, a perbeli szerződéssel azonos HIT/2006.05.31. számú alperesi Üzletszabályzat rendelkezéseit vizsgáló BH2017.159. szám alatt közzétett eseti döntésében is kifejtette, a kölcsönszerződés rendelkezései, és a szerződés részét képező Üzletszabályzat I.15. pontja alapján a kikötött ügyleti kamat mértéke abszolút számmal megállapítható, mely adatokból kiszámítható a kamat éves százalékos mértéke is. A kamat százalékban kifejezett éves mértéke feltüntetésének elmaradása ezért csupán a kölcsönszerződés formai hiányosságát jelentette, mely tényleges érdeksérelmet a felperesnek nem okozott, hiszen a szerződés konkrét összegben az általa fizetendő havi törlesztés összegét megjelölte, az ezen felüli fizetési kötelezettséget az induló ügyleti kamat mértéke nem érintette. Ennek megfelelően az érvénytelenség oka kiküszöbölhető. Amennyiben a bíróság a szerződést a szerződés rendelkezéseiből kiszámítható ügyleti kamatmértékkel nyilvánítja érvényessé, az a felperes fellebbezésében hivatkozott álláspontjával ellentétben nem jelenti a szerződés Ptk. 241. § szerinti módosítását.

A szerződés adatai alapján a fogyasztó felperes a kamat százalékos mértékét maga valóban nem tudta volna kiszámítani, azonban ez nem jelenti azt, hogy az ügyleti kamatláb nem kiszámítható. E körben a felperes előadása is ellentmondó: állítja, hogy a szerződés adatai alapján az ügyleti kamat mértéke nem kiszámítható, ugyanakkor hivatkozik rá, hogy az ügyleti kamat kiszámítása úgynevezett iterációs matematikai módszerrel lehetséges. A Kúria a BH2017.159. szám alatti, illetőleg Gfv.VII.30.150/2016/10. szám alatti ítéletében is ugyanezen alperes ugyanezen üzletszabályzata alapján akként foglalt állást, hogy a szerződés adataiból az induló kamatláb kiszámítható. Az alperes az induló ügyleti kamat százalékos mértékét az elsőfokú eljárás során kiszámította.

A felperes állította, hogy az üzletszabályzat IV.4. pontjában irt képlet hibás, nem megoldható. A képlet valóban kétismeretlenes egyenlet, ugyanakkor az üzletszabályzat egyéb rendelkezései matematikai nyelven is felírhatóak, azok segítségével IV.4. egyenlet is megoldható, annak megoldása a felperes által hivatkozott iterációs módszerrel is lehetséges. A képlet nevezőjében pedig a 36 000 a figyelembe vett napok számának százszorosa, mivel a számlálóban százalékos érték is szerepel, melyre tekintettel mind a számláló, mind a nevező százzal való szorzása volt szükséges, ez azonban a képlet matematikai helyességét nem érinti.

A felperes fellebbezésében hivatkozott 4,9 % kamatmértéket az alperes fair kamatfelár mértékeként jelölte meg, a kamatfelár ugyanakkor nem azonos az ügyleti kamattal, annak csupán részét képezi, ezért ezen adatnak a szerződés érvényessé nyilvánítása körében jelentősége nincs.

A felperes által is aláírt, 2007. február 28. napján kelt Finanszírozási kérelem II. nem képezi a felek szerződésének részét, így az ott megjelölt kamatmérték nem irányadó. A Finanszírozási kérelem és a szerződés az adós által megfizetendő kamat teljes összegét azonosan tartalmazza, a kamattal érintett napok száma ugyanakkor eltérő (a Finanszírozási kérelemhez képest a szerződés később keletkezett), így az ügyleti kamat mértéknek eltérése indokolt. (A 41/1997. (II.5.) Korm. rendelet % mellékletében irt képlet szerint a THM számítása során a kamat százalékos mértéke nem szerepel változóként).

Habár a törvényi elszámolás a szerződés konvalidálódását nem okozza, ugyanakkor nem hagyható figyelmen kívül, hogy az elszámolás során a pénzügyi intézmény az 54/2014. (XII.10.) MNB rendeletben rögzített elszámolási módszertanra tekintettel az induló ügyleti kamat százalékos mértékét is rögzítette, a felülvizsgálat elszámolásban szereplő induló ügyleti kamatmérték ekként a szerződés érvényessé nyilvánítása során bizonyítékként veendő figyelembe. Jelen esetben a felülvizsgált elszámolás induló ügyleti kamatmértékként szintén 9,28 %-ot tartalmazott.

Ezen bizonyítékokkal ellentétben felperesnek kellett volna bizonyítania a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján, hogy az ügyleti kamat mértéke ettől eltérő. A felperes ugyanakkor e körben bizonyítási indítványt nem terjesztett elő, önmagában annak hangsúlyozása, hogy az eltérés feloldása szakkérdés, a szakértői bizonyítás indítványozásának, az ezzel kapcsolatos költségek előlegezésére

vonatkozó nyilatkozatnak ugyanis nem tekinthető. Nem tévedett tehát az elsőfokú bíróság, amikor a rendelkezésére álló bizonyítékok alapján a szerződést az alperes által perben kiszámított, a felülvizsgált elszámolás adataival is alátámasztott ügyleti kamatmérték alkalmazása mellett nyilvánította érvényessé.

A felperes fellebbezésével kapcsolatban rámutat továbbá az ítéletábra, hogy a Kúria BH2017.159. szám alatt közzétett eseti döntésében kizárta a szerződés jegybanki alapkamattal való érvényessé nyilvánítását, mivel a felek megállapodása a szerződés rendelkezéseiből, törlesztőrészlet összegéből és a THM mértékéből megállapíthatóan egyértelműen nem irányulhatott ilyen mértékű kamat megfizetésére.

Nem megalapozott a felperes törzskönyv kiadására irányuló fellebbezése sem.

Tévedett az elsőfokú bíróság, amikor azt állapította meg, hogy a felek szerződése a törzskönyv alperesi birtokban tartását önálló atipikus biztosítékként határozta meg. A felek a Ptk. 200. § (1) bekezdésének diszpozitív rendelkezésére valóban jogosultak lettek volna ilyen tartalmú szerződés megkötésére, azonban ezen rendelkezésüknek a kölcsönszerződés az Üzletszabályzat rendelkezéseiből egyértelműen, értelmezést nem igénylően kellene levezethetőnek lennie.

Az Üzletszabályzat IV.9. pontja az elsőfokú bíróság álláspontjával ellentétben nem ad alapot arra, hogy az alperes a törzskönyvet vételi jog, jelzálogjog megszűnését követően is birtokban tartsa, csupán az alperesnek azt a kötelezettségét fogalmazza meg, hogy a kölcsöntartozás teljesítése esetén ki kell adnia a törzskönyvet. Nem jogosítja fel azonban az alperest arra, hogy a törzskönyvet a vételi jog, jelzálogjog, valamint elidegenítési és terhelési tilalom megszűnése esetén is visszatarthassa. Nem támasztják alá a törzskönyv birtoklásának önálló biztosítéki jellegét az Üzletszabályzat egyéb pontjai sem (Kúria BH2017.63., BH2018.77. szám alatti döntései).

Teljes mértékben megalapozatlan az alperesnek a törzskönyv, mint ingó dolog tulajdonjogának megszerzésével kapcsolatos előadása. A 316/2011. (XII.28.) Korm. rendelet 84. § (1) bekezdése szerint a törzskönyv a jármű tulajdonjogát igazoló okirat, azt annak köteles kiadni a Közlekedési Igazgatási Hatóság, aki a jármű tulajdonjogát igazolja, annak tulajdonjoga nem válik el a jármű tulajdonjától. A rendelet 84. § (3) bekezdése szerint a törzskönyvet csak a tulajdonosnak, illetve az arra feljogosított meghatalmazottnak lehet kiadni. Mindezen rendelkezéseket nem érinti, hogy a 84. § (4) bekezdése szerint a jármű tulajdonjogát érintő korlátozás esetén a törzskönyv a korlátozás által meghatározott jogosult részére adható ki, ez ugyanis nem jelenti azt, hogy a jármű tulajdonjogát érintő korlátozás jogosultja a törzskönyvön tulajdonjogot szerezne. Ebben az esetben a törzskönyv a gépjármű tulajdonosának rendelkezése alapján kerül a jogosulthoz. A 316/2011. (XII.28.) Korm. rendelet sem ezen, sem más rendelkezésiben nem jogosítja fel a hitelezőt a felek ilyen tartalmú megállapodása nélkül a törzskönyv birtokban tartására.

Az Üzletszabályzat VI.1. pontja a hitelező javára a kikötött vételi jog vagy jelzálogjog és annak biztosítására az elidegenítési és terhelési tilalom bejegyzésére vonatkozó kötelezettséggel összefüggésben teszi az adós kötelezettségévé a törzskönyv hitelezőnek történő megküldését. E szerződési kikötés, az „ennek megfelelően” kitételre tekintettel a Ptk. 207. § szerint akként értendő, hogy az alperes a vételi joga/jelzálogjoga és az azt biztosító, javára kikötött elidegenítési és terhelési tilalom alapján, e jog, illetőleg korlátozás jogosultjaként került a törzskönyv birtokába. Az alperes a vételi jog/jelzálogjog jogosultjaként tarthat igényt a gépjármű törzskönyvére, a törzskönyv birtoklása nem a kölcsönszerződés önálló, atipikus biztosítékeként, hanem az alperes vételi

jogának/jelzálogjogának biztosítására került kikötésre. A törzskönyv birtoklásához való jog tehát járulékos jogosultság.

A felperes alappal hivatkozott arra, hogy vételi jogot a Ptk. 375. § (4) bekezdése alapján alkalmazandó 374. § (2) bekezdése értelmében legfeljebb 5 évre lehet kikötni. Az opciós szerződés 4. pontja azonban ennek megfelel, helyes értelmezése szerint az opciós jog gyakorlására a szerződés aláírásától számított 5 éves időtartam alatt kerülhet sor, az opciós jog gyakorlására nyitva álló határidő azonban ennél rövidebb, ha a kölcsönszerződésből eredő tartozást a kölcsönbevevő az 5 éven belül fizeti meg. E rendelkezés a felperes elsőfokú eljárásban tett hivatkozásával ellentétben nem érvénytelen.

Az Üzletszabályzat IV.7. pontjában az újabb opció engedésére vonatkozó szerződéses kikötéssel megegyező tartalmú rendelkezések érvénytelenségét közérdekű perben a Szegedi Ítéltábla Pf.I.20.452/2007/3. szám alatti határozatával már megállapította. A felek újabb vételi jogot alapító szerződést nem is kötöttek. Az alperes által hivatkozott HITGd/2009.08.01. jelzű számú üzletszabályzat pedig nem váltotta fel a peres felek jogviszonyában irányadó üzletszabályzatot (BDT.2008.1828.).

A vételi jog a szerződés aláírásától számított 5 év elteltével megszűnt, ezért az opciós jog alapján az alperes a törzskönyv birtokban tartására nem jogosult.

Szintén nem jogosult az alperes a törzskönyv birtokban tartására a felek által megkötött adásvételi szerződés alapján. A Szegedi Ítéltábla közérdekű perben jogerős döntéssel az adásvételi szerződés 4. pontjának érvénytelenségét megállapította (Szegedi Ítéltábla Pf.I.20.452/2007/3.), mely a teljes adásvételi szerződés érvénytelenségét okozza.

Az Üzletszabályzat VI.1. pontja azonban nem csupán az opciós jogra, hanem a jelzálogjogra tekintettel, annak biztosítására is a törzskönyv hitelező részére való átadását írja elő járulékos biztosítékként. A törzskönyv birtokban tartása így nem csupán a vételi jog, hanem az esetlegesen megkötött jelzálogjog járulékos biztosítékeként is szolgál. A felek 2013. január 25. napján a kölcsönszerződés biztosítására .NE-..6 forgalmi rendszámú gépjárműre jelzálogszerződést kötöttek. Habár a jelzálogszerződés a törzskönyvre vonatkozó rendelkezést nem tartalmaz, a jelzálog érvényesítése a törzskönyv birtokban tartása nélkül is lehetséges, az alperes az Üzletszabályzat VI.1. pontjára tekintettel a jelzálogára tekintettel jogosult a törzskönyv birtokban tartására, így a felperes ezen keresete is megalapozatlan volt. A felperes által felhívott nagy számú eseti döntés jelen ügyben nem tekinthető irányadónak, mivel azon esetekben jelzálog kikötésére nem került sor.

Az ítéltábla észlelte ugyanakkor, hogy az elsőfokú bíróság tévedett a pertárgy érték meghatározása során. A felperes keresete valódi tárgyi keresethalmazatot is tartalmazott, hiszen a szerződés érvénytelenségének megállapítása mellett kérte az alperes kötelezését a törzskönyv kiadására. Ez utóbbi kereseti kérelem tekintetében a pertárgyérték nem meghatározható, az tehát az Itv. 39. § (3) bekezdés b) pontja szerint 600 000 forintban kell figyelembe venni, azután 36 000 forint kereseti illeték is feljegyzendő volt, melyet pervesztességére tekintettel szintén a felperes köteles viselni. Az ítéltábla a Pp. 253. § (3) bekezdése alapján a felperes által megfizetendő illeték vonatkozásában hivatalból döntött.

Az ítéltábla mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján a felperes által megfizetendő illeték összegének módosításával helybenhagyta.

A felperesi fellebbezési illeték összege, figyelemmel arra, hogy felperes a szerződés érvénytelenségének jogkövetkezményeként a szerződés hatályossá nyilvánítása mellett a

fellebbezésben már csupán 10 000 forint megfizetésére kérte kötelezni az alperest, a szerződés érvénytelenségével kapcsolatos fellebbezési kérelem körében 15 000 forint, míg a törzskönyv kiadása iránti keresettel kapcsolatos fellebbezés körében 48 000 forint, melynek eredménytelen fellebbezése folytán megfizetésére köteles a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése és a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján.

A felperes fellebbezésének eredménytelenségére tekintettel viselni köteles az alperes másodfokú eljárással felmerült költségeit is, amelyet az ítélet tábla a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja, (3) és (5) bekezdései alapján állapított meg 20 000 forint összegben azzal, hogy ez után az alperesi jogi képviselőt a 4/A. § szerint általános forgalmi adó is megilleti.

Debrecen, 2019. január 29.

Dr. Csiki Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Gárdosi Judit s.k. előadó bíró, Dr. Veszprémy Zoltán s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

-kiadó-